

Frågor och svar om ULF

Vad är ULF?

ULF är en nationell försöksverksamhet som genomförs på uppdrag av regeringen mellan år 2017 och 2021. Försöksverksamheten ska utveckla och pröva hållbara samverkansmodeller mellan akademi och skola vad gäller forskning, skolverksamhet och lärarutbildning.

Varför behövs ULF?

Enligt skollagen ska utbildningen ”vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet” (5 §). Det betyder att lärare ska basera sin yrkesutövning på forskning och att skolutveckling ska genomsyras av ett vetenskapligt förhållningssätt. Detta sker i dag i alltför liten utsträckning. Det finns också ett upplevt glapp mellan teori och praktik som gör att utbildningsvetenskaplig forskning inte alltid kan tillämpas i skolans verksamhet. Därför finns ett stort behov att utveckla hållbara samverkansmodeller mellan skola och akademi.

Vad är målet med ULF?

Målet är att ta fram en infrastruktur med långsiktigt hållbara samverkansmodeller mellan akademi och skolhuvudmän för att stärka den vetenskapliga grunden och det vetenskapliga förhållningssättet i skolan. Samverkansmodellerna ska leda till forskning som är relevant för skolan genom att yrkesgrupper inom skolan ska kunna ta initiativ till forskning, inte bara forskare inom akademien. Efter försöksverksamhetens slut ska framgångsrika samverkansmodeller kunna permanentas och börja användas nationellt. Visionen är att samverkansmodellerna ska vara grunden för professionellas yrkesutövning inom skolan och för lärarutbildningen.

Hur ska målet inom ULF nås?

Genom att på ett systematiskt sätt pröva olika modeller för samverkan mellan akademi och skola, lära av erfarenheterna och lägga grunden för ett samarbete som ska hålla långsiktigt. Alla medverkande lärosäten tecknar lokala ULF-avtal om samverkan med skolhuvudmän, både kommunala och fristående. Avtalen sänder viktiga signaler om att båda parter är beredda att skapa de förutsättningar som krävs för att forskare och lärare i det dagliga arbetet ska kunna samverka kring forsknings- och utvecklingsarbete. Inom avtalen prövas sedan olika samverkansmodeller.

Vilka samverkansmodeller ska prövas inom ULF?

ULF ska utveckla och pröva långsiktiga samverkansmodeller. Exempel på samverkansmodeller kan vara:

- Att etablera forskningsmiljöer hos både huvudman och lärosäte där lärare och forskare träffas för att gemensamt formulera forskningsfrågorna.
- Att forskare och lärare bedriver utvecklings- och eller forskningsprojekt tillsammans.

- Att genom så kallade delade tjänster skapa förutsättningar för disputerade lärare och skolledare att ha både forskning och undervisning i sin tjänst.
- Att lärosäten kan utveckla möjligheter för forskare att arbeta både på lärosätet och hos skolhuvudmannen.
- Att utöka samverkan med lärarutbildningen, till exempel genom att tydligare forskningsintegrera utbildningen och verksamhetsförlagd utbildning, eller att studenternas självständiga arbete (examensarbete) kan länkas till praktiska forskning och skolutveckling utifrån vetenskaplig grund.

Varför heter det ULF och ULF-avtal?

ULF är en förkortning av Utveckling, Lärande, Forskning. ULF-avtal är ett begrepp som ska föra tankarna till läkarnas ALF-avtal som finns inom hälso- och sjukvården och som varit förebild för ULF. ALF-avtalet ger exempelvis läkare möjligheter att kombinera sitt kliniska arbete med forskning och läkarstudenter möjlighet att göra sin praktik i de miljöer där klinisk forskning bedrivs.

Vad är skillnaden mellan ULF och tidigare samverkan mellan skola och akademi?

En viktig skillnad från stora delar av tidigare samverkan är att ULF ska präglas av jämlika villkor mellan skola och akademi. Det innebär till exempel att yrkesgrupper inom skolan också ska kunna ta initiativ till utvecklings- och forskningsprojekt, inte bara forskare. En annan skillnad är att ULF ska skapa långsiktigt hållbara samverkansmodeller för forskning och utveckling. Samverkansmodellerna kan komma att se ut på olika sätt, till exempel vara en gemensam forskningsmiljö eller en delad tjänst.

Hur organiseras ULF?

Fyra lärosäten har fått huvudansvaret för försöksverksamheten: Göteborgs universitet, Karlstads universitet, Umeå universitet och Uppsala universitet. Varje ansvarigt lärosäte leder arbetet i en nod. I dessa noder ingår ytterligare lärosäten. Noderna arbetar främst med samverkansmodeller, övergripande verksamhetsplanering, fördelning av medel och kunskapsutbyte inom noden. Noderna har rådgivande organ med representation från både akademi och skolhuvudman. Totalt deltar 25 lärosäten i försöksverksamheten, inklusive de nodansvariga universiteten. Samverkan inom ULF sker på flera sätt:

- Samverkan sker mellan lärosätena inom de fyra noderna.
- Samverkan sker på nationell nivå mellan medverkande lärosäten. I början av försöksverksamheten sker den framförallt mellan de fyra lärosäten som har huvudansvar.
- Samverkan mellan lärosäte och skolhuvudman organiseras genom överenskommelser i form av lokala ULF-avtal.